

„Primorec“ izhaja vsakih štirinajst dni kot priloga „Soči“ brezplačno; drugače stane po pošti ali na dom pošiljan za celo leto 80 kr.; za tuje države več poštne stroški. „Soča“ z „Gosp. Listom“ in „Primorcem“ stane na leto 4 gld. 40 kr. — Uredništvo in upravnništvo je v Tržni ulici (Mercato) 12, II.

Primorec

Domači oglasi sprejemajo se le iz narodnih krogov. Plačujejo se: za šesterostopno petitvrsto enkrat 5 kr., dvakrat 9 kr., trikrat 12 kr., večkrat po pogodbi. Vsa plačila vrše se naprej. — Posamične številke se prodajajo po 2 kr. — Rokopisi se ne vračajo.

Zakaj so zmagali?

Konec letošnjih dopolnilnih volitev v goriško trgovinsko in obrtniško zbornico je takó navdušil „jezičnega dohtarja“ Franca Maranija, da je napisal za „Corriere“ od torka obširen uvodni članek ne s persom, ampak z loparjem, povsem po tistem zloglasnem kopitu, kakor je o svojem času jezik brusil proti slovenskemu narodu v mestnem zastopu goriškem.

Toda njegova oduševljenost je z ene strani neumestna, ker uspeh niti ni mogel biti drugačen, z druge strani je pa prezgodnja, kajti stara resnica je, da najbolje se smeje tisti, ki se smeje poslednji.

Zakaj so zmagali?

Govorimo odkritosrčno in brez ovinkov: Zmagali so zato, kar naši nasprotniki imajo večino volilcev na svoji strani. Ali za to večino se imajo zahvaliti edino le prečudno skrpanemu volilnemu redu, o čemer bomo govorili natančneje pozneje kdaj, kajti goriški Slovenci bomo morali vse svoje moči zastaviti v to, da se volilni red prenaredi po razmerah naše dežele.

Če imajo naši nasprotniki za zdaj večino volilcev, imamo mi Slovenci v celi deželi pa ogromno večino trgovcev in obrtnikov. Kedar si ti priboré volilno pravico, katera jim tiče, potem bo konec veselju dohtarja Maranija in njegovih pajdašev.

Toda naši nasprotniki bi bili letos zmagali tudi v tem slučaju, ako bi mi Slovenci imeli neznatno večino volilcev, zapisanih v volilnih imenikih.

Italijani imajo namreč vse svoje volilce kar na kupu v Gorici in v kakih 10 do 12 krajih v Furlaniji (Kormin, Gradišče, Tržič, Oglej, Grače, Červinjan, itd.) Spraviti te glasovnice skupaj, to je igrača. Vrh tega so Italijani v tem pogledu že stari tiči, dočim smo mi še le novinci na tem polju. — Vse drugače je pri nas Slovencih, kjer imamo volilce raztresene po treh političnih okrajih, ki obsegajo tri četrtine dežele in nad 100 županij. — Spraviti skupaj vse te glasove, to je pa vse drugačna naloga! Letos se je pogubilo še vedno okoli 40% naših glasov, kar je vendarle preveč in kar nas navdaja zares z nezadovoljstvom o uspehu volitev. Tolaži nas pa priznana resnica, da narodni razvitek ne pozna skokov in da doživimo kmalu čas, ko se udeleži volitev vseh 100% naših volilcev. Med našim ljudstvom je v tem pogledu marsikje še veliko nevednosti, kar je namenoma zakrivila v prvi vrsti trgovinska zbornica sama, ki našemu ljudstvu skrbno skriva, kar se v njej godi. V drugi vrsti je pa zakrivilo to nevednost prejšnje narodno vodstvo, ki se ni nič brigalo za to zbornico, da moramo v najnovjšem času še le ledino orati. Toda ni še sodnji dan in kar je zamujeno ni še opuščeno. Pride čas tudi za nas in takrat bomo z obrestimi plačevali brezobzirnosti naših dosedanjih tlačiteljev.

Kakó so postopali sluge našega magistrata pri razdeljevanju glasovnic, omenila je nekoliko že zadnja „Soča“. Na nedovoljene načine so izpulili veliko glasovnic tudi od Slovencev, ki potem niso imeli toliko srčnosti, da bi šli prepirat se z magistratovo gospódo, s katero nihče ne mara česenj zobati. Celó hlapci so podpisovali glasovnice v odsotnosti gospodarjev! Veliko Slovencev bodisi ni dobilo glasovnic ali pa so jih dobili prepozno, t. j. po 22. januarja, da niso mogli voliti

pismeno, a osebno voliti bodisi so bili zadržani ali pa se niso še toliko osamosvojili, da bi mogli prenesti srpe poglede nekaterih udov slavne volilne komisije.

Dočim smo Slovenci v Gorici imeli na razpolago enega samega človeka, ki je imel toliko srčnosti, da je prevzel agitacijo, imeli so jih nasprotniki cele vrste od najvišjih sinjorov do najnižjih služabnikov in hlapcev. Ves magistrat in vsa kupčijska zbornica sta bila na nogah pod vodstvom dr. Venutija, dr. Maranija in Ritterja; okoli njih se je sukala cela vrsta plačanih gonjačev. Vrh tega je bila organizacija razpletena po celem mestu — kar bo služilo nam Slovincem za uzor v prihodnosti. V vsaki ulici so imeli po enega ali dva uglednejša meščana in ti možje so popolnjevali agitacijo v onih krogih, kamor niso mogli priti plačani hlapci. Ti možje so v prvi vrsti pritiskali na svoje najemnike, da so jim morali izročiti glasovnice ali pa sprejeti odpoved; o tem bomo že govorili. Da, bili so takó predrzni, da so prišli celó v hiše znanih slovenskih rodoljubov agitovat za laške kandidate. V Gosposki ulici n. pr. je izvrševal to nalogo med drugimi tudi založnik Koslerjeve pive Valentinuzzi; v Raštelju Venuti (ki ima štacuno tudi v Solkanu), v Vrtni ulici Alpi itd.

Ali je torej čudno, ako so polovili tudi veliko slovenskih glasov od boječih slovenskih ovčic? — Toda za tri leta bo tudi v tem pogledu moralo biti drugače. Tudi od slovenske strani postavimo nož na grlo in poročemo: Aut, aut! Ali si z nami ali proti nam! Šviga švaga čez dva praga pa ne bomo hoteli poznati.

Konečno še nekaj za danes. Dr. Marani pripoveduje, da je bilo v volilnem imeniku izkazanih še več volilcev nego jih je o svojem času izkazal „Primorec“. V čast tajnika g. Blarzine, ki je imenike sestavil, moramo priznati, da je to resnično. Toda podatki v „Primorcem“ so bili vseskozi natančni. Mi smo namreč izkazali vse volilce v zmislu volilnega reda, t. j. take, ki plačujejo od 3 gld. naprej. Povedali pa smo, da smo izpustili tiste trgovce in obrtnike, ki imajo izjemoma volilno pravico tudi z manjšim davkom, ako imajo slučajno z njim že volilno pravico za deželni zbor. Te izjeme nam niso bile natančno znane, kakor so trgovinski zbornici, ker ona ima na razpolago vse možne uradne podatke in pripomočke, ki so nam povsem neznani.

Toliko za danes. Več bo sledilo.

Goriške novice.

† **Fran Žepič.** — V soboto ob 8. uri zvečer je umrl v Gorici g. Fran Žepič, začasni vodja slovenske deželne kmetijske šole; star je bil 53 let. Umrl je za vodenico, ki je dolgo časa mučila krepkega moža. Pokojnik je zapustil udovo in nedoraslo hčerko. — Fran Žepič je bil v slovenskih krogih priljubljena oseba, kot vodja imenovanemu zavodu je bil pa vesten in skrben mož. — Sijajen pogreb se je vršil v ponedeljek ob 2 popoldne. Poleg mnogih prijateljev udeležili so se pogreba deželni glavar s tremi odborniki, mnogo drugih dostojanstvenikov, deželni uradniki in deželni zavodi. Dva krasna venca sta položila deželni odbor in kmetijska

družba. Bog daj večni mir njegovi plemeniti duši, zapuščeni udovi in siroti pa pomagaj prenašati ta bridek udarec.

Veleč. g. dr. A. Gregorčič je ta teden začel že maševati. V torek se je peljal tudi že k seji šolskega odseka v deželnem zboru, da je zagovarjal svoje predloge o premembi šolskega zakona nasproti sofističnim zavijanjem dr. Verzeznassija. Zvečer se je udeležil tudi seje deželnega zbora. — Gospod poslanec je še jako slab in s tega stališča moramo skoro obžalovati, da se je že zopet začel udeleževati burnega političnega delovanja. — Opomniti namreč moramo, da za kulisami ni vse takó mirno, kakor se kaže na videz.

„Slovanska knjižnica“. — V soboto je izšel že 9. snopič ki je objavil dve zanimivi povesti, eno iz poljščine, drugo iz češčine. — V soboto izide 10. snopič. — V 11., 12. in 13. snopiču objavimo „Odisėjo“ katero je za slovensko ljudstvo v obliki povesti priredil prof. Andrej Kragelj v Gorici.

„Kažipot“ po naši deželi izide koncem februarja, ker so dela v tiskarni vsled hripe med delavni zakasnela. Ker je prvo leto s sestavljenjem mnogo stroškov, stane 1 gld. Naročnino sprejema naša tiskarna.

Vreme. — Za južnim in deževnim vremenom nastopili so zopet lepi, suhi dnevi, katerih smo pač vsi željno pričakovali. Okoli Gorice cvetó vsakovrstne spomladanske cvetlice, kakor zvončki, trobentice in druge.

Naša društva. — „Goriška ljudska posojilnica“ bo imela občni zbor v drugi polovici februarja. S tem zborom bo sklenjen deseti letni račun. O delovanju in razvijanju tega prekoristnega zavoda bomo kaj več govorili pozneje kdaj.

— „Goriška Čitalnica“ je letos kaj živahno zbiralistično slovenskega razumnštva, zlasti mladine. Domače zabave zadnje tri sobote so bile prav krasne, da so bili vsi udeleženci nenavadno zadovoljni. — Sinoči so za nameček priredili čitalniški fantje enako zabavo, ki se je tudi izborna sponesla. — V nedeljo bo veliki ples, ki obeta biti jako živahen.

— Tudi „Goriški Sokol“ se nekam čvrsto giba in kaže neko novo življensko moč v sebi. Pristopilo je tudi že več novih udov in še vedno se oglašajo. — Dve plesni vaji zadnji nedelji ste bili jako živahni. Četvorko je plesalo do 24 parov. Ta umetni ples uči in vodi odbornik društva. — Prihodnja plesna vaja bo v nedeljo od 4. pop. do 8. zvečer. — V torek bo maškerada, ki obeta biti prav velikanska. Od vseh stranij se oglašajo rodoljubi za ustopnice.

— Čitalnica v Kanalu je priredila v nedeljo prav krasno veselico s plesom. Udeležba je bila velika. Spored se je izborna dovršil, da si je odbor prav častno osvetlil lice.

— Čitalnica v Bolcu priredi v nedeljo večer domačo zabavo v dvorani gostilne „pri Pošti“.

— Čitalnica v Sežani bo imela drevo veselico z jako obširnimi in zanimivimi sporedom.

— Čitalnica v Kobaridu se je zopet nekoliko zganila. Zbrala je svoje ude v dvorani gostilne g. Ivana Gabrščka, kjer se je vršila prav živahna domača zabava s plesom. Udeležba je bila prav številna.

— „Slovensko bralno in podporno društvo“ v Gorici jako hitro napreduje, kajti število udov nenavadno raste. Tudi v goriški okolici in celo v Soški dolini pridobiva društvo čedalje več prijateljev. In to ni čudo, kajti društvo z največjo natančnostjo skrbi za obolele ude. O delovanju v preteklem letu bomo še kaj več govorili, ko bo društvo imelo občni zbor.

— Politično društvo „Sloga“ name-rava storiti zopet korak naprej, namreč ustanoviti slovensko nadaljevalno šolo za obrtne učence v Gorici, kakoršno imajo Italijani. Za začetek je prosilo deželni zbor podpore 1000 gld. Prošnjo, ki je jako temeljito sestavljena, je priobčila današnja „Soča“. Taka šola bi bila za Slovence velikega pomena, zato upamo, da deželni zbor ne odreče prošene podpore.

— V Št. Petru pri Gorici ustanovljajo pevsko in bralno društvo „Slovenska zveza“. Tamošnji mladeniči so prav uneti za novo društvo. To je res prav lepo slišati od naših Šempetercev, da so se tudi oni vzdramili iz dosedanje mlačnosti.

— V Ajdovščini snujejo novo posojilnico. Z velikim veseljem pozdravljamo to novico. Ni dvoma, da posojilnica v naši lepi Ajdovščini bo prav dobro uspevala.

— V Št. Petru na Notranjskem snujejo novo bralno društvo. Pravila so že predložena deželni vladi v potrjenje.

— „Goriški Sokol“ priredi v postu veliko veselico z mnogovrstnim sporedom. Diletantje priredé „parodijo“ velike in krasne ljudske igre „Debora“.

— Strelske vaje v dvorani „Goriškega Sokola“ prično prvo soboto v postu 10. t. m. ob 8. zvečer. Vse priprave je oskrbel društvenik g. Saunig. Več v prihodnji „Soči“.

— V Tolminu priredi „Rokodelsko bralno društvo“ plesni venček v torek 6. t. m. v dvorani g. Gabrščka, Vstopnina za gospode 1 krono.

— V Čepovanu je priredila tamošnja Čitalnica v nedeljo prav lepo veselico, katere se je udeležilo veliko občinstva, tudi iz Lokovca in z Banjšic. Petje bilo je dovršeno. Predsednik je govoril o domovini in o materinem jeziku. Šaljivi pozdrav je vzbudil mnogo smeha. Igra „Loterist“ je jako ugajala. Gregorčičevo deklamacijo „Prstan“ deklanovala g.čna M. Š. v splošno zadovoljnost. Srečkanje je zaključilo veselico.

— V Rojanu pri Trstu priredi „Rojanski veselčni odsek“ v soboto 3. februarja veselico s plesom. Na sporedu so razne pesmi in Vošnjakov prizor „Svoji k svojim“. — Začetek ob 8. zvečer. Vstopnina k veselici 20 kr., k plesu 30 kr. za moške 20 kr. za ženske.

— „Bralno društvo“ v Kozani priredi dne 5. februarja (pustni ponedeljek) domačo zabavo z govori, petjem in plesom. Po-

sebna vabila se ne bodo razpošiljala. Začetek ob 6. uri zvečer.

Vabilo k občnemu zboru ženske podružnice sv. Cirila in Metoda v Tolminu dne 11. februarja t. l. ob 3. uri popoldne v Čitalniških prostorih s sledečim dnevnim redom:

1. Pozdrav in nagovor podpredsednice. — 2. Poročilo tajnice. — 3. Poročilo blagajnice. — 4. Volitev novega odbora. — 5. Razni predlogi in nasveti. K obilni udeležbi vabi najuljudnejše Odbor.

Občni zbor možke podružnice sv. Cirila in Metoda v Tolminu bo tudi 11. febr. ob 3. uri popoldne z enakim dnevnim redom ženske podružnice, ki je naznanjen nekoliko više.

Tržne cene v Gorici. — Kava santos 156, 158, 160; sandomingo in java 168, portoriko 184 do 192, cejlon 188, moka 192. — Sladkorju cena pada: zdaj se prodaja po 37. — Petrolij v sodu 18½, zaboj 5.70. — Maslo sirovo 78 do 80, kuhano 90.

Moka I. 13.30, II. 12.70, III. 11.40, IV. 10.90, V. 10.30, VI. 9.90. — Otrobi debele 5.—, drobne 4.40. — Turšica od 5.80 do 6.50. — Žitna zmes 5.—

Radi lovske tatvine je bil od okrognega sodišča Valentin Manfreda od Sv. Lucije obsojen na 6 mesecev težke ječe. Tudi ima povrniti precejšno svoto kot odškodnino in stroške. — Bodi to svarila vsem, ki se pečajo s takim nedovoljenim lovom.

Iz županije Kojško-Šmartno smo prejeli obširen popis, kakó so se vršile zadnje volitve v obč. starašinstvo in županstvo. Volitve so dovršene, zato menimo da tak popis nikogar ne bo zanimal. — Dopisnik se dalje pritožuje, da v Kozani so med štirimi starašinami župan in dva podžupana, dočim Višnjevci in Krasno nimata niti enega podžupana, kar ne bo pospeševalo miru, kakor je priporočal zadnji „Primorec“.

Blamaža. — Našim čitateljem je znan utok od strani slovenskih davkoplačevalcev proti nepotrebnim novim laškim šolam. Deželni šolski svet je ukazal zapreti novi šoli, a naša mestne gospóda se je pritožila na ministerstvo. — Pred dobrim mesecem so razni listi širili novico, da ministerstvo je ugodilo utoku goriškega mestnega starašinstva ter razveljavilo ukaz deželnega šolskega sveta, češ, da je prekoračil meje svojega delokroga. Nam se ja ta novica zdela neverjetna, zato smo o njej molčali. — In prav smo slutili. Ministerstvo je utok zavrnilo. Vendar je deželni šolski svet dovolil, da novi šoli smeta poslovati do konca šolskega leta. — Radovedni smo, kakó jo gospodje zdaj zvi-jejo.

In zopet blamaža. — O svojem času smo poročali, da je bil izvoljen kot zastopnik učiteljstva v mestni šolski svet g. Ant. Jacobi. Vse učiteljice se podale proti tej izvolitvi utok, češ, da c. kr. vadnični učitelji nimajo volilne pravice (kajti g. J. je bil izvoljen z njihovo pomočjo). Ta utok je spisal dr. Marani. — Toda deželni šolski svet je utok odklonil z vsemi glasovi proti enemu samemu (dr. Pajerja).

„Corriere“ je bil te dni zopet v svojem elementu. Nekaj časa se je zatajeval, zato se je pa zdaj toliko srditeje razkoračil. — Med drugim je priobčil tudi zavijarsko

poročilo iz peresa dr. Graziadio Luzatta o Babsch-evi pravdi pred kasacijskim sodiščem.

— Vsled mnogega drugega gradiva nismo mogli že danes zpregovoriti nekoliko končnih besed o tem zanimivem koncu prezanimive pravde. Zato se oglasimo prihodnjič, da se pokaže v pravi luči tendencijozno zavijanje dr. Bogoljuba.

Iz Bolea, 29. jan. — Hvala Bogu, naša Čitalnica se je predramila po par letnem spanju. V nedeljo priredi svojim udom v gorenjih prostorih „pri pošti“ malo zabavo s petjem, šaljivim predavanjem (Stritarjev „želodec“) in tombolo. Prav tako! Ni li lepše, če se posamezniki zbero kedaj vsi na istem kraju in se skupno kratkočasijo, kakor pa če posedajo in dolgočasno zevajo po različnih krčmah?! Saj je vendar človek družbeno bitje! In zabava! Kaj blagovoljnije prija srcu ter je blaži — ali slabo izbrana šala — ali igra s škisom — ali petje? No, brez dvoma petje. Tega mnenja je najbrže tudi vrli naš pevovodja g. Komac, ker misli napominani večer došle čitalniške ude in druge goste razveseliti z lepim številom desetih zborov (7 mešanih, 3 možke.) Dober uspeh Bog daj! Nadejati se ga je; porok za to nam je petje, ki smo je čuli o Božičnih praznikih v cerkvi. Kjer so na razpolago takšni glasovi — pred vsem mili in krepi ženski glasovi — tam se dá mnogo doseči, ondi ni treba, da je zabava tako jednolična, da družbenega življenja ni nič, ali le malo. Živeli pevci!

Škoda, da je na isto nedeljo napovedan i ples pri g. A. Mlekužu. Marsikoga grebe: petje bi slišal rad, pri tomboli bi rad kaj vdobil — pa plesal bi tudi rad. Kaj storiti, kam iti? Tudi g. poštarju je delalo to preglavice. In kako ne? Kot predsednik Čitalnici vendar ne more, dá rekel bi celo ne sme odtegniti se čitalnični zabavi in iti plesat k g. Ml. „Teda mi bo res treba letos, pustno nedeljo brez plesa preživeti“, mi je tožil. Pa znal si bo pomagati, kakor pravi. Zabava v gorenjih prostorih ne bo trajala celo noč. „Ko konča zgorej“ tako je namreč sklenil, „grem pa plesat, pa ne iz hiše, ker bo že prepozno; ker zgorej ne smem, nič ne de, moji muzikanti in jaz imeli bomo že dovolj prostora tudi spodej. Da bi na ta dan ne plesal, še tega se manjka! Bom videl, če bom sam.“ Pa še drug teden kaj g. urednik, če me pust ne pobode. Dobro se zabavajte na sokolovi maskeradi.

Ostala Slovenija.

Usiljevanje nemščine. — Odkar je postal baron Hein deželni predsednik na Kranjskem, začelo se je usiljevanje nemščine na vsih koncih. Deželni predsednik misli, da je slovenščini mesta le tam, kjer je neobhodno potrebna, nemškutarji pa sodijo, da ni nikjer neobhodna potrebna in se ravna po tem svojem mnenju. Tako je c. kr. užitniski zakup doslej s slovenskimi strankami slovenski občeval in imel tudi slovenske tiskovine, kar je bilo toli bolj potrebno in koristno, ker ima največ s strankami opraviti, ki ne znajo niti besede nemškega jezika. Z novim letom se je pa to korenito premenilo. Naznanilne in pre-

gledne pole, bolete vse je samo nemško! Na preglednih in naznanilnih polah je natisnena velevažna opomba, seveda tudi samo nemško, prav kakor da hoče užitniški zakup ljudi v škodo spraviti. — C. kr. uradi se posebno trudijo, ustreči željam svojega predstojnika barona Heina, ter izpodriniti slovenščino iz uradov čim bolj in hitreje mogoče. Tako n. pr. razpošilja c. kr. okrajno glavarstvo za ljubljansko okolico vabilo k volitvi okrajnega cestnega odbora vrhniškega samo v blaženi nemščini.

Taka vabila se dostavljajo ljudem, ki ne znajo nemške besede! Tako se godi koncem 19. veka, za barona Heina, koalicije in koalicijskega ministerstva na Kranjskem, v slovenski deželi.

Slovenske gledališke predstave v mesecu februarju v Ljubljani bodo nastopne dni: Svečnice dan 2. februarja (opera), četrtek dne 8. febr. (drama, g. V. Anton iz Zagreba kot gost), sobota dne 10. febr. (drama g. Anton kot gost), torek 13. febr. (opera), četrtek 15. febr. (opera), nedeljo 18. febr. (drama), sredo 21. (drama), petek 23. (opera), nedeljo 25. (drama).

Podporno društvo za izpuščene kaznjence v Ljubljani se je ustanovilo dne 19. novembra 1893. Svoje pravo delovanje pa je pričelo z novim letom. Iz vrnjenih pol, ki so se razposlale med občinstvo, se razvidi, da je pristopilo že 523 društvenikov, med temi je 38 ustanovnikov. Vplačalo pa je svoje doneske 313 članov. Upisana društvenina velja za leto 1894., ktero bo pobiral svoječasno društveni blagajnik. — Odboru se je že naznanilo nekaj delodajalcev, ki so voljni sprejeti društvene varovance v svojo službo. — Nj. ekscelenca gospod knezoškof ljubljanski je podaril društvu 100 kron ter društveni deputaciji blagovolil zagotoviti svojo podporo. Donesek je za ustanovnike jedenkrat za vselej le 20 kron, za letnike pa po 1 krono. Vse društva se tikajoče zadeve naj se blagovoljno naznanjajo, oziroma dopošiljajo z naslovom društvenega predsednika gosp. Frana Kočevarja c. kr. deželno sodiščnega predsednika v Ljubljani. — Enako društvo se snuje tudi v Gorici.

Posojilnica v Žužemberku je imela v 1893 l. 168.450 gld. 8 kr. prometa in 272 gld. 42 kr. čistega dobička, kateri znesek se porabi do 40% v dobrodelne namene, ostalo pa se priklopi rezervnemu zakladu, ki je znašal koncem minolega leta 873 gld. 90 kr.

Kakor kažejo te številke, napreduje žužemberška posojilnica jako lepo, za kar si je pridobil posebnih zaslug g. Avgust vitez Födransperg.

Novo narodno gledališče v Zagrebu se začne zidati spomladi letošnjega leta in se dogotovi drugo leto do jeseni. Zgradila je bodeta arhitekta Helmer in Fellner z Dunaja in so stroški proračunjem na 500.000 gld., ne všteti drugih stroškov za scenično opravo. Razsvetljava bode električna in sploh bode novo gledališče imelo vse ugodnosti novodobnih gledališč. Kje se bode zidalo, to vprašanje še ni rešeno; bržkone na vseučiliškem trgu, za kateri prostor so se izrekli vsi merodajni činitelji vzlic temu, da leži preveč na kraju mesta in tudi sicer ni baš najpripravnejši za tako stavbo, ki bi bila največji kras kakemu trgu v mestu n. pr. Jelačićevemu trgu, kjer želi mnogo meščanov imeti novo gleda-

lišče. Tudi to uprašanje se reši v kratkem, dasi je le malo nade, da se izbere poslednje omenjeni prostor. — Imenovanje novega intendant dr. Št. pl. Miletića pozdravljajo vsi hrvaški listi z živim zadoščenjem. To je najboljši dokaz, da se je postavil pravi mož na pravo mesto.

V tržaškem deželnem zboru so sprejeli laški poslanci zopet letos jednoglasno prošnjo do vlade, da se ustanovi laško vseučilišče. Slovenski poslanci so proti govorili in glasovali. Posebno krupko sta zagovarjala slovensko stališče poslanca Nabergoj in dr. Sancin, rekoč, da Italijani tržaškim Slovincem niti slovenskih ljudskih šol ne privoščijo.

Spojenje Dalmacije s Hrvatsko. — Dalmatinski poslanci so v deželnem zboru stavili predlog, da se spoji Dalmacija s Hrvatsko. Ta predlog povdarja veliko važnost, katero ima Dalmacija za končno spojenje Bosne in Hercegovine z Avstrijo, katerima je bodočnost zagotovljena le tedaj, ako se naslanjati na zjedinjeno Hrvatsko.

„Zveza slovenskih posojilnic“ je izdala vsled pritožeb koroških posojilnic okrožnico do slovenskih zavodov te vrste, da oni niso dolžni glavarstvom izkazovati hranilničarjev. Glavarstva namreč ne bi smela kaj takega zahtevati.

Slovenski napisi v Kamniku. — Ko je lansko leto občinski svet kamniški sklenil napraviti po mestu samo slovenske napise, prepovedalo mu je to okrajno glavarstvo. Mestno starešinstvo pritožilo se je vsled tega na deželno vladu, ki je zdaj na podlagi razsodbe upravnega sodišča gledé ljubljanskih napisov razveljavila prepoved okr. glavarstva in s tem dovolila kamniškemu mestu samo slovenske napise. Prav takó!

RAZNOTEROSTI.

Presv. cesar je podelil komturni križec Leopoldovega reda linškemu škofu dr. Doppelbauerju in deželnemu glavarju opatu Achleuthnerju.

Novi škof v Dubrovniku je postal dosedanji titularni škof in upravitelj škofije v Kotoru Marčetić.

Na Češkem čedalje huje vré. Ker so se začeli veleposestniki vedno bolj oddaljevati od naroda, zblizujejo se Staročehi in Mladočehi in pričakovati je popolno združenje, cesar si srčno želi vsak prijatelj češkega naroda.

Proti „Omladini“ se še vedno vrši obravnava. Preslišavajo se priče, ki so pogosto v nasprotstvu druga z drugo, zatoženci jih pa z uprašnji spravljajo v hude zadrege. Med pričami ni ne ene odličnejše osebe.

Bolgarija je dobila že prestolonaslednika, kajti soproga kneza Ferdinanda je te dni dobila sina.

Srbija. — S komedijo o kazenski tožbi proti bivšemu liberalnemu ministerstvu je zdaj pri kraju, ker je kralj pomilostil vse zatožence. S tem činom je kralj jako razdražil radikalce, ker po srbski ustavi kralj baje nima take pravice. In takó doživlja mala Srbija homatijo za homatijo.

Ruski car je bil nevarno zbolel na bronhitis, a zdaj bolezen že ponehuje.

V Egiptu nastale so zopet homatije med vlado in mogočnimi Angleži. Angleški listi ne zahtevajo nič manj nego da treba Egipt ali popolnoma zasesti ali pa odpraviti

neljubega jim podkralja. Da bi pa ne prvo ne drugo ne bilo posebno lahko in brez večjih evropskih vojen, to vedó gotovo tudi Angleži prav dobro, zato se gotovo desetkrat premislijo, predno bi storili v takem zmislu kak resnejši korak.

Nesreča vsled razpoka. — Po poročilih iz Rio do Janeiro v Braziliji se je na vojni ladiji „Femador“ razletel top in je bilo ubitih pet ljudi.

Glasilo „zaprte“ družbe. — V državi „Kanzas“, katera sploh ni na najboljšem glasu, izhaja list, katerega glavni urednik je znan večleten tat. Tudi drugi sodelavci so največ goljufje in tatje. Ta zanimiv list izhaja namreč v kaznilnici.

Koliko tobaka se pokadi v Avstriji? Vsako leto se izdela v naših tobačnih tovarnah iz 560.000 do 570.000 metričnih centov tobaka razne vrste smodk in sicer okolo 6.000 milijonov smodk, 2500 milijonov cigaret, ostalih 200.000 centov se izdela tobak za dimke in za cigarete, 30.000 centov pa za nosljanje.

Vojak-meni. — Te dni vstopil je v benediktinski samostan v Pragi princ Edvard Schönburg, sin prvega predsednika avstrijske gospodske zbornice, kneza Schönburga. Rojen je bil leta 1863. v Monakovem in je bil stotnik v c. kr. 13. ulanskem polku.

Ženska-načelnik mesta. — V Onehungi na novi Seelandiji izvoljena je načelnikom mesta soproga bivšega načelnika gospa Yates. Kot načelnik mora biti tudi mirovni sodnik.

Najbogatejši posestnik v Rusiji. — Iz Sevastvopolja poročajo, da je te dni tam umrl general Sergij Ivanovič Malcev, o katerem sodijo, da je bil najbogatejši posestnik na Ruskem. Res je imel 29 raznih rudnikov, med katerimi je 15 posebne važnosti. V njih dela 55.000 rudarjev. Njegova posestva so obširna, kakor kako kraljestvo; skupno premoženje pokojnikovo cenijo na več milijard.

Maščevalka svoje časti. — Blizu Seville je bogat posestnik, kateri redi bike za borenje. Ta mož pa ima lepo hčer, katero je pa že dolgo časa zalezoval neki človek, ki ni bil na najboljšem glasu. Ponosna Španjka je zavrnila vse njegovo vsiljevanje. Predrznež jo je zaradi tega obrekoval, da bi škodoval njeni časti. Ona pa je sklenila, maščevati se. Ko se je v nedeljo sešla z njim pred cerkvijo, potegnila je bodalo in mu je zasadila v srce rekoč: „To te nauči, ženske obrekovati“. Potem se je šla sama ovadit sodišču. Spremljala jo je dolga vrsta ljudi, ki se jo proslavljali kot junakinjo. Govori se; da se ni bati, da bi jo obsodili španjski sodniki.

Zima na Ruskem je v nekaterih krajih tako huda, da ljudje kar za vrsto umirajo. Največi mraz je sedaj v guberniji Taurija, kjer zmrznejo vsak dan cele družine.

Sree na desni. — V vojaški bolnišnici v Kronburgu nahaja se drugače zdrav vojak, kateri trpi sedaj na bronhitis. Ta vojak ima srcé na desni, tri pljučna krila na levi, dve na desni strani.

Koliko lahko požre zajec? Neki lovec na Prusko Šlezkem redi na svojem dvorišču zajca, katerega je vlovil po naključju. Jetnik požre vsak dan dva kilograma sena, 750 gramov pese in sklenico mleka. 1.000 zajcev požrlo bi potem takem na leto 750.000 kilogramov sena, 27.375 klg. pese, skupno 100 polnih vagonov krme, ktera bi stala 25.000 gld. — Pa porekó, da zajci ne delajo škode,

Raznovrsten zakon. — Neki Henniker Heaton, ki je že obhodel mnogo sveta, piše v neki svoji knjigi. „Na svojih potovanjih dobil sem, da zahteva žena v Tibetu lahko troje mož, med tem ko ima mož v Carigradu lahko po 20 žen. V Melburnu se mož iznebi zakonskega jarma, ako se njegova žena trikrat o-
pije, ali pa, ako pusti v nemar hišna opravila. V združenih državah je neznosnost povod ločitve zakona in sodnije na Japonskem dovolijo možu, da se loči od svoje žene, ako mu preveč klepeti.“

Največje mesto na svetu. — Do leta 1881. pomnoževalo se je prebivalstvo v Londonu, največjem mestu sveta, vsako leto za 16 do 20 %, v desetletju, 1881-91 pa samo za 10 % vsako leto. Ako se bode prebivalstvo v tej meri po 10 % pomnoževalo, bode štel London leta 1941 skoro 10 milijonov duš; drugo vprašanje bi bilo, za koliko ljudij prostora je v Londonu? Ako bi bil London veliki Whitechapel, bivalo bi lahko v velikem britskem mestu 87 milijonov duš. Ako bi bil pa London veliki Hampstead, stanovalo bi v Londonu lahko 13 milijonov ljudij. Čudno je, da število rojstev v glavnem mestu je bolj stalno nego drugje na Angleškem. Bronhitis je najhujši sovražnik prebivalcev Londona. Ta bolezen zahteva vsako leto 10.000 do 12.000 žrtev. Za jetiko jih umrje le 8.000 in za plućnico 6.000. Za hripo umrlo jih je od 1889 dalje vsako leto po 2.000, za rakom 3.000. Stroški za oskrbovanje mesta znašajo skoro 11 milijonov funtov šterlingov.

Vojaške vesti. — Letos bodo klicani k orožnim vajam izmed domobrancev: 1) tisti, ki so bili potrjeni leta 1893. 1890. in 1888., 2) tisti iz leta 1886., 1885., 1884., 1883., 1882., ki niso bili pod orožjem več kot 16 tednov; 3) potrjeni iz leta 1892. in 1891., ki niso bili pri vajah več nego 8 tednov; 4) potrjeni iz leta 1889. in 1887., ki se niso vezbali več nego 12 tednov; 5) rezervisti iz leta 1883., kateri so prišli letos v domobranstvo; 6) domobranci dopolnilne reserve iz leta 1893., 1890. in 1887., ki niso služili več nego 8 tednov, oni iz leta 1891. ter 1892., kateri še niso bili nikdar pri vojaških vajah.

Premaknjenje 80 črevljev visokega stolpa. — Znano je, da izvedeni Amerikanci hiše premikajo. Nedavno premaknili so 185 dolgo in 35 črevljev široko železniško postajo za 50 črevljev od prvega prostora.

Teža poslopja znaša 1.700 kadov; a v sredi njega nahaja se 80 črevljev visok stolp. Poslopje so najprvo vzdignili in potem podprli s smrekovimi tramovi. Ko so po 4½ dnevnem trudu delo dovršili in pregledali poslopje, našli so neznatne razpoke.

Proti mnogobrojnemu pisarenju v armadi. — Vojni minister G. d. K. Edler pl. Krieghammer dal je te dni ukaz, po katerem naj bi se omejilo pisarenje v vojski. Pisale naj bi se v pismih le neobhodne stvari.

Najvišje stavbe sveta. — Ne gledé na pariški Eifelov stolp kateri je 300 m. visok, so sedaj najvišje stavbe sveta kaveljni stolpi hudsonskega mosta v New-Jorku 173 m; potem pride spomenik v Vašingtonu (zeló neokreten obelisk) kateri je 169 m. visok.; 164 m. visoka sta oba stolpa narodnega muzeja v Turinu. Potem pride stolp mestne zbornice v Filadelfiji s 163 m. visokosti. Potem zvonik v Ulmu s 161 m. torej je 5 m. višji od zvonika v Koloniji s 156 m. Potem

pride francoska nunska stolna cerkev s 151 m., cerkev sv. Nikolaja v Hamburgu s 147 m., Keopova s 138 m. in Kefrena piramida s 133 m. Isto visokost, kakor Keopova piramida, ima tudi kupolja sv. Petra v Rimu 138 m. Tem sledi cerkev sv. Mihaela v Hamburgu s 133 m., potem Paulova cerkev v Londonu s 111 m. Cerkev sv. Štefana na Dunaju je 137 m. visoka. Našteli bi še lahko mnogo drugih stolpov, katerih visokost se nahaja med 120 in 65 m.

Že tretjokrat dvojčke porodila je neka žena 13. t. m. v Olstorfu na Gorenjem Avstrijskem, in sicer dve deklici. Mati in otroci so razven jednega, ki je umrl, vsi zdravi.

Morilec soprog. — V Radonu na Ruskem obsodili so v dvajsetletno prisilno delo barona Barkovskega, kateri je zastrupil dve soprogi zaporedoma.

Velika nesreča na morju. — Ladija, ki je peljala dinamit iz Havra v Antwerpen, se je razletela na morju. Ladija je popolno uničena in vse moštvo 21 ljudij je našlo žalostno smrt.

GOSPODARSTVO.

Zoper bolezen v gobcu in na parkljih. — Dobro zdravilo zoper to dvojno bolezen je navadna resa (Heidekraut). Na vsakega pol funta rese vzame naj se bokal vode in naj se v precej velikem kotlu toliko časa kuha, da se polovica vode vkuha. Od resje vode se da bolnemu živinčetu zjutraj in zvečer polič, mlademu masele, ovcam pa le kozarec. Tudi živini, ki še ni bolna, pa jo želiš bolezní obvarovati, daj starejši po masele, mlajši pa manj. Parklji se morajo spirati pridno z mrzlo vodo, kateri se lahko pridene nekoliko astramontane. Razume se, da je treba pri hujši bolezní na parkljih noža, s katerim se odreže, kar se je ločilo od roga ali kar je segnjilo.

Uši pri goveji živini. — Dasi to še ni bolezen. vendar je treba omeniti, ker nekateri gospodarji preganjajo uši s čmeriko, tobakom, živim srebrom in drugim, kar utegne škodovati. Bolje so saje, katere dimnikar omete, ter se potem nabrane v primernem sodu z vodo polijejo, da napravijo gosto črnkasto sajovico, s katero se spira ušiva žival ali pa češe. To prežene uši brez vse škode, potem se žival opere s čisto vodo.

Izdajatelj in odg. urednik And. Gabršček.
Tiska „Goriška tiskarna“ A. Gabršček.

Franjo Jakil

tovarna kož v Rupí p. Miren in zaloga usnja v Gorici Raštel št. 9.

Novine Franc,

mizarski mojster, imá svojo delavnico v Ozki ulici (Via Stretta) v Gorici št. 1. Priporoča se slovenskim rojakom.

Andrej Jakil, tovarnar usnja v Rupí, ima svojo prodajalnico v Gorici na levem voglu s Kornja v Gosposko ulico. Usnje na podplate vseh vrst prodaja po zmernih cenah. Enako druge potrebščine za čevljarje.

I. Cej gostilničar v Židovski ulici št. 5 toči naravno brisko vino.

Važno!

„Za kmetovalce in vrtnarje“

Prav izvrstno semensko čebulice (300—400 glavic na 1 kg.), ktera je neobčutljiva proti mrazu, in zraste prav velika, prodaja poš. povz. po 40. kr. kg. **Alojzlj Bratina,** grajščinski oskrbnik v **Dubrovniku** (Dalmacija).

Podpisani priporoča velečastiti duhovščini, cerkv. oskrbníštvom ter slavnemu občinstvu

pristne garantovane čebelno-voščene

Sveče

voščene zvitke, sveče nižjih vrst za stransko razsvetljavo crkvá in pogrebe. Kadilo lagrima, stenje in stekla za večno luč.

Za pristnost sveč, katere nosijo protokol. tvorniško znamko, jamčim z „100 gld. ali 200 k.“

Nadejaje se obilnih naročil zagotavljam točno postrežbo po mogoče nizki ceni.

Z odličnim spoštovanjem

J. Kopač, svečar

Odlikovan z srebrno kolajno v Gorici l. 1891.

Franc Bensa v ozki ulici št. 8 v Gorici. prodaja vsakovrstno usnje, podplate, kopita, sploh vsa orodja in potrebščine za čevljarje. Zagotavlja dobro blago po zmernih cenah, zato se sl. občinstvu priporoča za obilen obisk.

Ivan Drufa

na Travniku, ima bogato zalogo vsakovrstnega usnja ter raznega orodja in potrebščin za čevljarje. Prodaja na drobno in na debelo.

Ivan Reja

krčmar „Alla Colomba“ za veliko vojašnico na desnem voglu v ulico Morelli, toči domača vina in ima Domačo Kuhinjo. Gene prav zmerne.

Anton Obidič

čevljar v Semenški ulici št. 4. se preporoča Slovincem v mestu in okolici za blagohotna naročila.

Ivan Kavčič

veletržec na Kornu ima zalogo Dreherjevega piva ter žita, moke, soli in otrobij.

Ivan Dekleva

veletržec z vinom v Gorici ima v svojih založnicah vedno na izbiro vsakovrstna domača vina bela in črna istrijska ter bela dalmatinska. Pisarnica se nahaja v Magistratni ulici. Prodaja na debelo.

Anton Fon

v Semenški ulici ima prodajalnice vsakovrstnih klobukov in kap ter gostilnico. Toči vedno dobra in naravna vina.

Spominjajte se o vsaki priliki, šolske dece v „Sloginih“ učnih zavodih.

Anton Koren

trgovec poleg gostilne „pri zlatem levu (al leon d'oro)“ v Gosposki ulici, prodaja razno lončarsko porcelanasto in stekleno blago, reže in vklada šipe v okna, reže in napravlja okvirje za zrcala in podobe.

Peter Birsar

gostilničar pri veliki cerkvi (Corte Caravaggio št. 4.) priporoča sl. občinstvu izborna domača vina, vedno dobro sveže pivo, domačo kuhinjo; postrežba točna.

Ivan Pečenko

veletržec z vinom (na debelo v Vrtni ulici št. 8 (poleg ljudskega vrta na desno) prodaja nad 56 litrov po najnižjih cenah pristna bela in črna vina, in sicer: vipavska, furlanska. — Zagotavlja dobrih pristno blago, točno postrežbo in nizke cene.

Ant. Jeretič

za veliko vojašnico v Gorici prodaja vse izdelke, ki spadajo v šolsko in pisarniško rabo kot: papir, peresa, svinčnike, knjižice, knjige za upisovanje, itd. Pisanke in risanke iz dobrega papirja izdeluje v svoji delavnici, na kar se slavno učiteljstvo še posebno opozarja.

Martin Poveraj

civilni in vojaški krojač v Gorici, priporoča svojo veliko zalogo blaga za vse, kakor tudi gotovih oblek. Dalje: srajce, spodnje hlače, zavratnice, civilne, vojaške in uradniške ovrtnike, sablje z vso opravo zlate in sreberne zvezde skratka: vse, kar je potrebno za gospodo vsakega stanu. Obleke po naročilih izdeluje točno in po nizki ceni.